

Høringssvarnotat vedr. bekendtgørelse om konditionalitet og social konditionalitet for 2026 (bkg. til ikrafttræden 1. januar 2026)

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) sendte den 31. oktober 2025 udkast til bekendtgørelse om konditionalitet og social konditionalitet for 2026 i høring med frist for høringssvar den 18. november 2025.

Der er modtaget bemærkninger fra:

- 1) Bæredygtigt Landbrug den 17. november 2025.
- 2) Landbrug & Fødevarer den 18. november 2025.

Høringssvar	Opfølgning
Bæredygtigt Landbrug	
<p><i>2.1 Bemærkninger vedr. social konditionalitet</i></p> <p>Der bør indføres en lempelig sanktionering ved overtrædelse af social konditionalitet, særligt henset til, at flere tilskudsordninger er omfattet, og at der kan blive tale om "dobbelt straf".</p> <p>Bæredygtigt Landbrug stiller sig generelt uforstående over en sammenkobling mellem det danske arbejdsmarked og kravene til landbrugsstøtte, der som bekendt blev indført med Bekendtgørelsen om konditionalitet 2025.</p> <p>Landbrugere over en bred kam er også indforstået med at overholde reglerne for udbetaling af landbrugsstøtte, men dansk landbrug oplever år for år en skærpelse af disse krav og som her, en udvidelse af omfattede tilsagnsordninger samtidig med, at sammenkoblingen til arbejdsgiverforpligtelser bibeholdes.</p>	<p>Systemet med social konditionalitet er forordningsbestemt, hvorfor SGAV ikke finder anledning til at forholde sig til systemets eksistens ifm. nærværende høring. SGAV noterer sig dog Bæredygtig Landbrugs holdning hertil.</p> <p>I forhold til sanktioner under social konditionalitet kan SGAV henholde sig til det anførte i afsnit 5 og 6 i vejledning om social konditionalitet (https://lbst.dk/bedrift/konditionalitet-social-konditionalitet-og-krydsoverensstemmelse/social-konditionalitet/krav-og-vejledninger).</p> <p>Sanktionsniveauet for social konditionalitet i Danmark er fastlagt inden for rammerne af artikel 89, stk. 1, i forordning (EU) 2021/2116, herunder kravet om, at sanktioner skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning, samt henvisningerne til bestemmelserne om sanktionsniveau i artikel 85 i samme forordning.</p>

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) opfordres til at sende ny vejledning om social konditionalitet i høring samtidigt med bekendtgørelsen.	SGAV kan oplyse, at en opdateret vejledning om social konditionalitet forventes offentliggjort i starten af 2026, idet der alene forventes mindre tilpasninger i forhold versionen fra december 2024.
<p><i>2.2 Bemærkninger vedr. erhvervsøkonomiske konsekvenser</i></p> <p>For der første er der en manglende erhvervsøkonomisk konsekvensberegning for bekendtgørelsesudkastet.</p> <p>SGAV bedes redegøre for, hvilke tekniske ændringer til bekendtgørelsesudkastet der er foretaget efterfølgende, altså efter at OBR har foretaget sin vurdering.</p> <p>På hvilket grundlag vurderer SGAV, at ændring af reglerne om sanktionering for manglende overholdelse ikke medfører erhvervsøkonomiske konsekvenser? Bygger styrelsen sin vurdering på data fra den forudgående bekendtgørelsesperiode med social konditionalitet?</p>	<p>De ændringer, som er foretaget efter OBR's oprindelige vurdering forud for den offentlige høring, er udelukkende af præciserende og regelteknisk karakter og/eller ændringer, der følger af EU-forordningsgrundlaget.</p> <p>Det kan oplyses, at SGAV efterfølgende har modtaget OBR's uændrede bemærkninger til den version af bekendtgørelsesudkastet, som blev sendt i offentlig høring den 31. oktober 2025. SGAV har endvidere for god ordens skyld angivet de nøjagtige ændringer til bekendtgørelsesudkastet over for OBR.</p> <p>Det er OBR, der har ansvaret for at vurdere og opgøre de administrative konsekvenser af bekendtgørelsesudkastet, idet disse administrative konsekvenser beskrives kvalitativt af SGAV. SGAV har ansvaret for den samlede erhvervsøkonomiske konsekvensvurdering og skal i den forbindelse sørge for, at vurderingen af de administrative konsekvenser indgår heri. SGAV's vurdering af bekendtgørelsesudkastets samlede økonomiske konsekvenser fremgår af de sidste afsnit i SGAV's høringsbrev af 31. oktober 2025.</p> <p>Med hensyn til Bæredygtigt Landbrugs spørgsmål vedrørende betydningen af sanktionsregler for den erhvervsøkonomiske konsekvensvurdering kan SGAV henvise til afsnit 5.9 i Erhvervsministeriets vejledning om erhvervsøkonomiske konsekvensvurderinger, hvoraf fremgår:</p> <p>"Erhvervsøkonomiske konsekvensvurderinger skal belyse konsekvenserne for virksomheder, som overholder reglerne. Hvis et forslag til en ny lov eller bekendtgørelse stiller krav, som udelukkende</p>

	<p>finder anvendelse i tilfælde, hvor en virksomhed fx ikke har overholdt gældende regler på et område, kontraktlige forpligtelser mv., vil der ikke være krav om at kvantificere konsekvenserne for erhvervslivet, selvom de potentielt kan overstige de i kapitel 3 omtalte bagatelgrænser. Dette gælder ligeledes udgifter til bøder og andre økonomiske strafomkostninger.”</p> <p>Vejledningen er tilgængelig via følgende link: https://www.em.dk/aktuelt/udgivelser-og-aftaler/2021/maj/vejledning-om-erhvervsøkonomiske-konsekvensvurderinger</p> <p>I overensstemmelse med vejledningen tager SGAV's vurdering af bekendtgørelsesudkastets erhvervsøkonomiske konsekvenser udgangspunkt i nye, ophævede eller ændrede regler. Vurderingen tager således udgangspunkt i en sammenholdelse med de regler, som gælder i 2025, herunder således reglerne om social konditionalitet.</p>
<p><i>2.3 Bemærkninger vedr. supplerende bekendtgørelse</i></p> <p>Endvidere bør SGAV redegøre for, hvorfor man har valgt at udarbejde en supplerende bekendtgørelse med liste over hvilke tilskudsordninger der omfattes jf. udkast til bekendtgørelsen § 1, stk. 3. Denne liste kunne være indført direkte i nærværende bekendtgørelse.</p>	<p>Henvisningsformen i § 1, stk. 3, er valgt for at sikre overblik over sammenhængen til den løsning, som er anvendt ifm. overførsel af de ældre tilsagn til finansiering under den danske CAP-plan.</p> <p>Formålet med den bekendtgørelse, som er nævnt i § 1, stk. 3, er beskrevet i SGAV's svar på en bemærkning 1.3 i Bæredygtigt Landbrugs høringssvar vedr. denne bekendtgørelse. Det fremgår herunder, at der er tale om regler om mulighed for udtrædelse af tilsagn ved indgivelse af erklæring herom. Reglerne angiver således formkrav, proces og retsvirkninger ved indgivelse af erklæring med henblik på udtrædelse af tilsagn.</p>
<p><i>2.4 Bemærkninger vedr. konditionalitetssanktionering</i></p> <p>SGAV bedes redegøre for, om der i år 2024 og 2025 er pålagt en sanktion til andre end modtageren af tilskud for det areal, hvor overtrædelsen har fundet sted og om der i de tidligere bekendtgørelser for henholdsvis år 2024 og år 2025 har været hjemmel hertil.</p>	<p>SGAV vil som følge af den konstaterede manglende formulering i den hidtidige bestemmelse undersøge, om der i årene 2023-2025 har været tilfælde, hvor andre end tilskudsmodtageren for det omhandlede areal ved en fejl er pålagt sanktioner under konditionalitet.</p>

<p>Det konstateres, at SGAV selv mener at der "[...] ikke fremgået en mulighed for at sanktionspålægge [...]" i bekendtgørelsen om konditionalitet og social konditionalitet for 2025 § 24 jf. høringsbrevet s. 2. Det er kritisabelt, at styrelsen nu vil indføre en sanktioneringsmulighed der svækker retsstillingen for den landbruger der overdrages en andens ejendom jf. § 23, stk. 5.</p>	
Landbrug & Fødevarer	
<p><u>Erstatningsarealer for midlertidig ekstensivering (§ 21, stk. 3)</u> Landbrug & Fødevarer kvitterer for, at det fortsat gøres muligt at anvende arealer, hvor der er ansøgt om tilskud til den nye bioordning midlertidig ekstensivering (tidl. biodiversitet & bæredygtighed) til erstatningsarealer for GLM 10-kravet.</p>	Ingen opfølgning.
<p><u>Tilsagnshaver sidestilles med tilskudsmodtager (§ 23 stk. 2 og § 24, stk. 2)</u> Det fremgår af den foreslåede bekendtgørelsestekst, at bekendtgørelsen finder tilsvarende anvendelse, når den manglende overholdelse er resultatet af en manglende handling eller undladelse, som kan tillægges tilsagnshaver på det tidspunkt, hvor den manglende overholdelse fandt sted, eller hvis dette tidspunkt ikke kan fastslås, tidspunktet for konstateringen af den manglende overholdelse.</p> <p>Landbrug & Fødevarer undrer sig over, at SGAV her med formuleringen "eller hvis dette tidspunkt ikke kan fastslås, tidspunktet for konstateringen af den manglende overholdelse" reelt skubber bevisbyrden for, hvornår den manglende overholdelse har fundet sted over på landmanden (i dette tilfælde tilsagnshaveren). Dette stemmer heller ikke overens med det princip, der er blevet fastlagt i retspraksis ved EU-domstolen. Her følger det blandt andet af EU-domstolens dom i sag C-239/17 – Fløjstrupgård, at støttemodtageren skal sanktioneres i overtrædelsesåret og ikke i konstateringsåret.</p>	<p>Formuleringen "eller hvis dette tidspunkt ikke kan fastslås, tidspunktet for konstateringen af den manglende overholdelse" skal ses i sammenhæng bestemmelserne om anvendelse af de administrative sanktioner i artikel 85, stk. 1, og artikel 89, stk. 1, i forordning (EU) 2021/2116.</p> <p>Det fremgår af sidstnævnte bestemmelser: "Nedsættelserne eller udelukkelserne beregnes på grundlag af de betalinger, der er ydet eller skal ydes i det kalenderår, hvor den manglende overholdelse fandt sted. Hvis det ikke er muligt at fastslå det kalenderår, hvor den manglende overholdelse fandt sted, beregnes nedsættelserne eller udelukkelserne imidlertid på grundlag af de betalinger, der er ydet eller skal ydes i kalenderåret for konstateringen af den manglende overholdelse." Dette er afspejlet i § 23, stk. 4, og § 24, stk. 4, i bekendtgørelsesudkastet.</p> <p>Den omhandlede formulering i § 23, stk. 2, og § 24, stk. 2, i bekendtgørelsesudkastet skal endvidere ses i lyset af den ansvarsfordeling ved overdragelse af arealer, som fastsættes med § 23, stk. 5, i bekendtgørelsesudkastet.</p>

<p>Landbrug & Fødevarer mener på den baggrund, at denne del af formuleringen skal fjernes fra bekendtgørelsesteksten.</p>	<p>Formuleringen i § 23, stk. 2, og 24, stk. 2, i bekendtgørelsesudkastet er i overensstemmelse med både de nævnte forordningsbestemmelser med hensyn til henførelsen af sanktioner til konstateringstidspunktet, hvis overtrædelsestidspunktet ikke kan fastslås, og med den ansvarsfordeling som fastsættes i tilfælde, hvor tilsagnsareal og tilsagn overdrages. De nævnte § 23, stk. 2, og § 23, stk. 4, fastsætter således, at sanktionerne henføres til den til enhver tid værende tilsagnshaver i overensstemmelse med de principper i de anførte bestemmelser, når disse anvendes på ordninger med engangsbetaling og flerårige forpligtelser.</p> <p>SGAV vurderer på den baggrund ikke, at den omhandlede formulering forskubber bevisbyrden, hvorfor den omhandlede formulering fastholdes.</p>
<p><u>Sanktion for engangsbetalingsordninger divideres med antal tilsagnsår (§ 23, stk. 4 og § 24, stk. 4)</u></p> <p>Landbrug & Fødevarer har tidligere påpeget det problematiske i, at erstatning for varig udtagning af arealer er omfattet af reglerne for konditionalitet, da den støtte, der udbetales, er en kompensation for en varig rådighedsindskrænking og værdiforringelse af arealerne. Eftersom beløbet udbetales som et engangsbeløb kan sanktionen for at overtræde et konditionalitetskrav (kan fx også være et forhold som slet ikke vedrører det pågældende areal) blive voldsomt disproportional.</p> <p>Den bedste løsning vil set med Landbrug & Fødevarers øjne være, at tilknytningen til konditionalitet for denne type ordning helt fjernes. Dette vil imidlertid kræve en ændring af EU-reglerne og skal derfor ses i et længere tidsperspektiv. Da der er tale om en erstatning for en varig rådighedsindskrænking, som kan sidestilles med de tidligere 20-årige fastholdelsesordninger mener vi, det skal sikres, at der beregnes et procentvist støttetæk ud fra maksimalt en tyvendel af</p>	<p>SGAV noterer sig Landbrug & Fødevarers synspunkter.</p> <p>Som nævnt i høringsbrevet bygger ændringerne med hensyn til ordninger med engangsbetaling og flerårige forpligtelser på et svar fra EU-Kommissionen. I svaret fastslår Kommissionen, at den nævnte type ordninger er omfattet af konditionalitet og social konditionalitet.</p> <p>Kommissionen oplyser i svaret endvidere, at "in the case of one-off payments covering a multiannual commitment, the penalties should indeed be calculated on the basis of the proportional share of the one-off payment attributable to the year in which the non-compliance occurred. For example, if the commitment period is five years, the administrative penalty should be calculated on the basis of one fifth of the one-off payment. [...]"</p> <p>Once the commitment period for the intervention under Article 70 of Regulation (EU) 2021/2115 has expired, the farmer is, in principle, no longer subject to conditionality or social conditionality, as there</p>

<p>erstatningsbeløbet. Det svarer til den støttereduktion, som ansøgeren ville have mødt, hvis ordningen havde været en 20-årig tilsagnsordning med 20 årlige udbetalinger. Dette kan yderligere underbygges ud fra en betragtning om, at styrelsen fx for engangserstatning overvåger arealet i samlet set 20 år. Dvs. den 5-årige tilsagnsperiode og dernæst satellitovervågning i 15 år.</p> <p>I bekendtgørelsesudkastet lægges der nu op til, at et evt. støttetæk divideres med antal tilsagnsår. Dvs. forventeligt 3 år for permanent ekstensivering og 5 år for engangserstatning. Dette er en forbedring i forhold til tidligere, men Landbrug & Fødevarer mener fortsat at selv denne forbedrede praksis er meget disproportional. Landbrug & Fødevarer opfordrer derfor til, at SGAV gennemfører yderligere justeringer og forbedringer på dette område.</p> <p>Derudover bør der ses på, om det er muligt, at der kun gennemføres konditionalitetsstøttetæk på engangsudbetalinger i tilfælde, hvor der er tale om overtrædelser, der specifikt vedrører de arealer der har fået engangsbetaling.</p>	<p>would be no annual payment, or proportional share thereof, for that intervention, unless the farmer receives other payments subject to the systems of conditionality and social conditionality.”</p> <p>SGAV vurderer det i lyset af Kommissionens svar ikke muligt at indrette sanktionssystemet i overensstemmelse med det, som Landbrug & Fødevarer anfører om sidestilling med tidligere 20-årige tilsagn.</p> <p>Med hensyn til det anførte om muligheden for, at der kun gennemføres konditionalitetsstøttetæk på engangsudbetalinger i tilfælde, hvor der er tale om overtrædelser, der specifikt vedrører de arealer, der har fået engangsbetaling, skal SGAV henvise til artikel 84, stk. 1, i forordning (EU) 2021/2116 om betingelserne for pålæggelse af sanktioner. SGAV vurderer det på baggrund af bestemmelsen ikke muligt at fravige udgangspunktet om, at reglerne om konditionalitet skal overholdes på hele bedriften. Det bemærkes, at sidste afsnit i bestemmelsen særligt for skovområder fastlægger, at de administrative sanktioner ikke finder anvendelse, hvis der ikke er anmodet om støtte til det pågældende område i henhold til artikel 70 og 71 i forordning (EU) 2021/2115.</p>
<p>Vedr. § 23, stk. 4 og § 24, stk. 4:</p> <p>I forhold til den konkrete ordlyd i bekendtgørelsen er det uklart hvad bestemmelsen reelt betyder. Normalt vedrører støttetæk som følge af overtrædelse af konditionalitetskrav alene den støtte der er udbetalt det pågældende år. Landbrug & Fødevarer mener, at dette er et vigtigt princip også at anvende i denne sammenhæng, så der alene kan ske støttetæk, hvis der sker overtrædelser i det år, hvor støtten bliver udbetalt. Landbrug & Fødevarer vil gerne have bekræftet, at det er dette princip der anvendes, så det undgås, at en tilsagnshaver kan risikere at få et støttetæk af den støtte, der blev udbetalt i tilsagnsår 1, hvis der sker overtrædelse af et konditionalitetskrav i tilsagnsår 5.</p>	<p>Som det fremgår af bekendtgørelsesudkastet, er der i de omhandlede bestemmelser indsat et nyt 3. pkt. med følgende ordlyd:</p> <p><i>”For de tilskud, som er nævnt i stk. 2, beregnes nedsættelser og udelukkelser efter 1. og 2. pkt. på grundlag af den forholdsmæssige andel af engangsbeløbet, som fremkommer ved at dividere engangsbeløbet med antallet af tilsagnsår.”</i></p> <p>Henvisningen til 1. og 2. pkt. indebærer, at nedsættelsen eller udelukkelsen beregnes på grundlag af de tilskud, der er ydet eller skal ydes i det kalenderår, hvor den manglende overholdelse fandt sted, eller – hvis det ikke er muligt at fastslå det kalenderår, hvor den manglende overholdelse fandt sted – på grundlag af de tilskud, der er ydet eller skal ydes i kalenderåret for konstateringen af den manglende overholdelse.</p>

	<p>Det nye 3. pkt. indebærer i den sammenhæng, at for ordninger med engangsbetaling og flerårige forpligtelser beregnes sanktioner på grundlag af den forholdsmæssige andel af engangsbeløbet, som er ydet for det tilsagnsår, som overtrædelsen i henhold til 1. og 2. pkt. skal henføres til. En overtrædelse, som har fundet sted i tilsagnsår 5, kan således ikke medføre støttetæk i forhold til støtte, der vedrører tilsagnsår 1.</p> <p>På baggrund af Landbrug & Fødevarers spørgsmål har SGAV tilpasset det nye 3. pkt., således at bestemmelsen lyder: <i>”For de tilskud, som er nævnt i stk. 2, beregnes nedsættelser og udelukkelser efter 1. og 2. pkt. på grundlag af den forholdsmæssige andel af engangsbeløbet, som fremkommer ved at dividere engangsbeløbet med antallet af tilsagnsår, således at denne andel anses for ydet i det pågældende kalenderår.”</i></p>
<p><i>Administrative sanktioner ved overdragelse af arealer (§ 23, stk. 5)</i> Der indsættes i § 23, stk. 5 en ny bestemmelse erstatter § 24 i den gældende konditionalitetsbekendtgørelse.</p> <p>Ifølge udkastet til § 23, stk. 5, 1. pkt. vil der gælde en hovedregel om, at sanktioner pålægges ansøgeren/tilsagnshaver ift. tilskud til arealet, men jf. udkastets § 23, stk. 5, 2. pkt., følger det, at konditionalitetssanktionen skal pålægges den landbruger m.v., som har haft rådighed over arealet og er skyld i overtrædelsen af konditionalitetsreglerne, hvis denne landbruger m.v. selv er en tilskudsmodtager eller tilsagnshaver, som er omfattet af konditionalitet i henhold til § 1, hvis det kan lægges til grund, at denne anden tilskudsmodtager/tilsagnshaver alene er skyld i overtrædelsen. Dette antages navnlig at kunne have betydning ift. overtrædelser af GLM 7 (afgrøderotation) og GLM 10 (4 pct. ikke-produktion på omdriftsarealer), når overtrædelsen af disse GLM-krav har tilknytning til flere arealer.</p>	<p>SGAV noterer sig det anførte fra Landbrug & Fødevarers side. Det vurderes ikke, at det anførte giver anledning til ændringer af bekendtgørelsesudkastet på dette punkt, jf. opfølgningen nedenfor ift. Landbrug & Fødevarers bemærkninger vedr. ”Sanktioner (§§ 23-24)”.</p>

<p>Ifølge styrelsen foretages ændringen for at bringe retstilstanden i overensstemmelse med den ordning, der tidligere var gældende for krydsoverensstemmelse ifølge artikel 97, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1306/2013, da der er konstateret visse utilsigtede uoverensstemmelser i sager sanktioneret i henhold til § 24 i bekendtgørelsen om konditionalitet og social konditionalitet, idet der har manglet en mulighed for at sanktionspålægge andre end modtageren af tilskud for det areal, hvor overtrædelsen har fundet sted.</p> <p>Som nævnt nedenfor under punktet "kontrol og sanktioner", er det en forudsætningen for ansvar for overtrædelse af konditionalitetsreglerne, at støttemodtagerens egen handling eller undladelse skal være årsag til misligholdelsen, jf. artikel 84, stk. 1 i forordning (EU) 2021/2116, hvorefter en administrativ sanktion under konditionalitetssystemet kun pålægges en støttemodtager, hvis "den manglende overholdelse er <i>resultatet af</i> en handling eller udeladelse, som <i>direkte</i> kan tillægges den pågældende støttemodtager". På den baggrund er det relevant, at styrelsen med den foreslåede ordlyd får skabt en mulighed for konkret at vurdere, hvem en given overtrædelse kan tilregnes. Se mere nedenfor under kommentarerne til sanktioner, §§ 23-24.</p>	
<p>Frøafgrøder og flerårige afgrøder undtaget for GLM 6 og 7 (Bilag 4 og 5)</p> <p>Landbrug & Fødevarer kvitterer for, at en ny afgrødekode 'lucerne til frø' tilføjes til listen over flerårige afgrøder, der er undtaget fra krav om afgrøderotation i bilag 5. Det bemærkes, at 'lucerne til frø' også ønskes tilføjet til tabel 1 i bilag 4, der viser specifikke frøafgrøder, hvor der forud for dyrkning af afgrøden er mulighed for at anvende falsk såbed.</p> <p>Landbrug & Fødevarer har i den forbindelse et stort ønske om, at der til bilag 4, tabel 1 og bilag 5 tilføjes endnu en ny afgrøde/afgrødekode med navnet 'lupin til frø'. Dette er også en flerårig frøafgrøde, som er undtaget fra kravet om afgrøderotation, og hvor der er behov for anvendelse af falsk såbed forud for dyrkning af afgrøden.</p>	<p>Eftersom SGAV fra Aarhus Universitet har fået oplyst, at de almindeligt dyrkede lupinarter i Danmark (hvid, gul og blå) til frø er enårige afgrøder, finder SGAV ikke grundlag for at tilføje "lupin til frø" i bekendtgørelsens bilag 5 om undtagelse til GLM 7 for flerårige afgrøder.</p> <p>SGAV noterer sig ønsket om at få optaget "lupin til frø" i tabel 1 i bilag 4 vedr. mulighed for falsk såbed under GLM 6. Muligheden herfor er dog afhængig af en tilsvarende undtagelse efter den nævnte bestemmelse i plantedækkebekendtgørelsen. Ændringen er således ikke mulig på det foreliggende grundlag, idet SGAV dog også noterer sig ønsket om den nævnte ændring til plantedækkebekendtgørelsen. Den af Landbrug & Fødevarer ønskede tilpasning af plantedækkebekendtgørelsen vurderes ikke pt. mulig.</p>

<p>I forhold til muligheden for at anvende falsk såbed er det også vigtigt, at de to afgrøder tilføjes til listen over afgrøder som er undtaget fra reglerne for dyrkningsrelaterede tiltag i plantedækkebekendtgørelsen (§ 32, stk. 4, nr. 7, jf. tabel 1 i bilag 6).</p> <p>Havefrøarter er generelt langsomme om at etablere sig, og de har derfor vanskeligt ved at konkurrere mod ukrudtet. Samtidig er det afgrøder, hvor antallet af godkendte bekæmpelsesmidler er lavt. Derfor skal ukrudtet forebygges ved at etablere falsk såbed forud for tilsåning med havefrøarter.</p>	
<p>Bedriftsbegreb</p> <p>I 2025 blev der indført et nyt bedriftsbegreb for konditionalitet og social konditionalitet, men det har indtil videre i praksis alene været anvendt til kontrol for omgåelse. Det er så vidt vides endnu uafklaret, hvordan bedriftsbegrebet håndteres i 2026.</p> <p>Ifølge det nye bedriftsbegreb kan dette betyde, at virksomheder skal anses som værende én bedrift, hvis samme fysiske eller juridiske person har bestemmende indflydelse over virksomhederne. Det nye bedriftsbegreb sker som følge af kritik fra Europa-Kommissionen og vil potentielt have vidtrækkende konsekvenser for erhvervet. Omfanget af konsekvenserne, herunder om det begrænser sig til kun at vedrøre konditionalitet, er endnu ikke afklaret.</p> <p>Der er dog, uanset omfanget, tale om en principiel og alvorlig sag, og Landbrug & Fødevarer opfordrer derfor til, at Ministeriet for Grøn Trepert og SGAV gør alt, hvad der er muligt for at udfordre Europa-Kommissionens tolkning af reglerne, så der ikke sker skærper til 2026.</p> <p>Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse er Kommissionens nye tolkning i direkte modstrid med den afklaring, der kom fra Europa-Kommissionen i forbindelse med indførelsen af styrelsens ekstra kontrol af</p>	<p>SGAV er bevidst om de potentielt vidtrækkende konsekvenser, fortolkningen af bedriftsbegrebet indebærer. EU-Kommissionen har i 2024 slået fast, at den danske administration af bedrifter på konditionalitet ikke lever op til EU-rettens krav, og EU-Kommissionen har slået fast, at tidligere tiltag med henblik på at beskytte EU's fonde mod uretmæssige forhold ikke har været tilstrækkelige.</p> <p>SGAV er forpligtet til at følge EU-Kommissionens anvisninger og kritik. SGAV har været i længerevarende dialog med Kommissionen om korrekt administration af tilknyttede virksomheder. Vi arbejder intensivt på hurtigst mulig at kunne kommunikere om administrationen af tilknyttede virksomheder, ikke mindst via vejledninger om konditionalitet til 2026.</p>

<p>bagvedliggende ejerforhold (den såkaldte omgåelseskontrol) efter Rigsrevisionens kritik i 2021. Her kontrolleres og sanktioneres der ikke på tværs af CVR-numre, medmindre en bedrift er blevet kunstigt opdelt med det ene formål at skabe en støttefordel.</p> <p>Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse fremstår hjemlen til opstramningen ikke entydig, og vi er derfor helt uforstående overfor, hvordan Europa-Kommissionen pludselig er kommet til et helt andet resultat. Med udgangspunkt i ovenstående opfordrer Landbrug & Fødevarer til, at SGAV udfordrer Kommissionens tolkning på højst mulige niveau, og at en eventuel implementering af det nye bedriftsbegreb udskydes indtil der er sikkerhed for, at dette er den rette tolkning af reglerne.</p>	
<p><i>Sagsbehandlingstid på GLM krav</i></p> <p>Landbrug & Fødevarer vil gerne benytte lejligheden til at påpege, at der er et stort behov for at få reduceret sagsbehandlingstiden for behandling af overtrædelser af konditionalitetskrav. Det gælder særligt for manglende overholdelse af GLM-krav, hvor der i en del tilfælde er gået flere år fra en potentiel overtrædelse af et krav er konstateret, fx i satellitkontrollen, til sagen er blevet behandlet.</p>	<p>SGAV noterer sig det anførte og anerkender den beskrevne problematik. SGAV kan oplyse, at der vil blive tilført øgede ressourcer til behandlingen af de omhandlede sager i 2026.</p>
<p><i>Landbrug & Fødevarers ønsker til implementering af forenklingspakker fra EU</i></p> <p>Der blev i 2024 vedtaget en forenklingspakke for EU's landbrugspolitik, og der er primo november indgået aftale om endnu en forenklingspakke for EU's landbrugspolitik, som skal træde i kraft 1. januar 2026.</p> <p>For Landbrug & Fødevarer er det ekstremt vigtigt, at den netop vedtagne forenklingspakke bliver gennemført i Danmark allerede fra 1. januar 2026, så danske landmænd kan få glæde af justeringerne så hurtigt som muligt. Vi forventer derfor naturligvis, at følgende direkte gældende ændringer til GLM-kravene bliver gennemført hurtigst muligt:</p>	<p>SGAV noterer sig det anførte og er opmærksom på at få gennemført ændringer rettidigt og nødvendige afklaringer hurtigst muligt efter gennemførelsen af ændringerne til forordningsgrundlaget.</p> <p>Det bemærkes, at GLM 6 i forvejen så vidt muligt er søgt tilnærmet de nationale jordbearbejdningsregler, hvorfor en yderligere tilpasning efter SGAV's vurdering vil kræve en lempelse af indholdet af den forordningsfastsatte GLM 6-norm, som efter SGAV's opfattelse ikke er en del af forenklingsforslaget. Det samme gælder efter SGAV's opfattelse en lempelse af GLM 1, som indebærer, at økologiske arealer med permanent græs skal tages ud af referencen. En sådan lempelse er efter SGAV's opfattelse ikke indeholdt i en ændring af den</p>

<ul style="list-style-type: none">• At økologer bliver grønne per definition på en række GLM-krav. I den forbindelse er det også vigtigt at få justeret referencearealet for permanent græs, så det økologiske areal tages ud af referencen.• At referencearealet for permanent græs skal falde mere end 10 pct. før der skal iværksættes genetableringsforanstaltninger under GLM 1.• At bedrifter med under 30 ha omdriftsarealer undtages fra afgrøderotationskravet (GLM 7).• At Jorddækkekravet (GLM 6) tilpasses, så den alene svarer til de nationale krav til jordbearbejdning (dyrkingsrelaterede tiltag). Derved undgås, at vi har et dobbelt regelsæt på dette område. <p>På de områder, hvor medlemslandene har valgmuligheder i forhold til implementeringen har Landbrug & Fødevarer følgende ønsker til GLM-kravene/konditionalitet, som det også er vigtigt får effekt fra 1. januar 2026:</p> <ul style="list-style-type: none">• Definitionen af permanent græs justeres, så en græsmark først bliver til permanent græs efter 7 år. Se supplerende bemærkninger til dette i Landbrug & Fødevarers høringssvar til grundbetalingsbekendtgørelsen for 2026.• Afgrøderotationskravet (GLM 7) justeres, så mulighederne i forenklingsspakken fra 2024 udnyttes i Danmark. Denne forenklingsspakke giver mulighed for at forenkle GLM 7, så landmanden kan erstatte rotation med afgrødediversificering. Dette vil skabe en væsentlig forenkling. Særligt hvis rotationskravet samtidig forenkles, så kravet om 100 pct. rotation hvert 3. år fjernes. I lyset af den kommende kvælstofregulering, hvor braklægningspunktet er dyrkning af vårbyg med efterafgrøder, er det også særdeles vigtigt, at det fremadrettet bliver muligt at dyrke denne afgrødekombination hvert år på samme mark. Se mere detaljeret begrundelse i Landbrug & Fødevarers høringssvar til konditionalitetsbekendtgørelsen for 2025.	<p>forordningsfastsatte GLM 1-norm, hvorefter økologer anses for per definition at overholde ("deemed to comply with") normen.</p> <p>Desuden bemærkes, at fastholdelse af afgrøderotation under GLM 7 som tidligere nævnt er godkendt af forligskredsen bag landbrugsaftalen.</p>
---	--

<p><i>Beskyttelse af vådområder og tørveområder (GLM 2)</i></p> <p>Landbrug & Fødevarer er tidligere på året blevet mundtligt orienteret om, at der overvejes en skærpelse af den danske implementering af GLM 2 i Danmark, som følge af kritik fra EU-Kommissionen.</p> <p>Landbrug & Fødevarer vil derfor gerne benytte lejligheden til på det kraftigste at fraråde ændringer til den danske implementering af GLM 2. Skærper af GLM 2 kan give problemer i forhold til at sikre, at lavbundsarealerne bliver varigt udtaget af produktion. Det er vigtigt, at kravet ikke spænder ben for hele arealomlægningsindsatsen. Desuden kan skærper af kravet få alvorlige konsekvenser for den produktion, der for nuværende foregår på arealerne. Det gælder ikke mindst i de områder hvor der er produktion af højbærgræs. Derudover er skærper af GLM 2 i Landbrug & Fødevarers optik helt unødvendige, netop fordi der er en langsigtet plan for håndteringen af disse arealer.</p> <p>Landbrug & Fødevarer har undersøgt, hvordan GLM 2 implementeres i en række af de andre EU-lande, og vil her påpege følgende</p> <ul style="list-style-type: none">• Først og fremmest vil vi gerne fremhæve implementeringen i Finland, hvor der er rigtig meget kulstofrig jord. I Finland gælder GLM 2 kun for nye kulstofrige arealer, der tages ind i landbrugsdrift. Nye kulstofrige arealer må kun blive dyrket med græs. Der stilles således ikke krav til kulstofrig jord, som allerede er i landbrugsdrift.• I Frankrig stilles der ikke specifikke krav til agerjord. Det gør der heller ikke i Flandern (hvor vi læser det sådan, at de krav der stilles, lægger sig helt op ad allerede eksisterende national lovgivning).• Det fremgår ikke direkte alle steder, men flere steder skal der et væsentligt højere kulstofindhold til, før der sker regulering, end hvad vi ser med de gældende krav i Danmark. <p>Da Landbrug & Fødevarer blev mundtligt orienteret om en mulig skærpelse af GLM 2, blev det nævnt, SGAV har set på implementeringen i Sverige og Tyskland. Når vi læser om udmøntningen i disse lande, kan vi</p>	<p>SGAV noterer sig det anførte, men finder ikke anledning til at forholde sig nærmere hertil i forbindelse med nærværende høring, da den omhandlede GLM 2-ændring ikke er en del af bekendtgørelsesudkastet.</p>
--	---

<p>dog ikke præcist genkende det implementeringsomfang, som blev nævnt på mødet. Vi har også påpeget dette overfor jer i en skriftlig henvendelse, den 10. juli 2026.</p> <ul style="list-style-type: none">• I Sverige er der alene et forbud mod om sortbrak. Dette forbud går ud på, at brakmarker beliggende på tørvejord skal etableres ved enten at beholde stub fra sidste års høst eller ved at så et plantedække med græs eller bælgeplanter. Kravet gælder kun på arealer, hvor der er et indhold af organisk materiale i jorden på mere end 30 pct. Det er i øvrigt også tilladt at pløje permanente græsarealer på kulstofrig jord hvert 4. år.• I Tyskland er det forbudt at vende jorden dybere end 30 cm ud over den normale pløjningsdybde. Her er det vigtigt at bemærke, at forbuddet mod at vende jorden kun gælder for jordvending, der er dybere end 30 cm ud over den normale pløjedybde. Derudover er der i Schleswig-Holstein fastsat en bagatelgrænse, så kravet kun gælder for arealer, der er større end 2 ha.	
<p><i>Afgrøderotation (GLM 7)</i></p> <p>Den nuværende administrationspraksis betyder, at landmænd bliver udsat for en unødigt stor risiko for at få et konditionalitetsstøttetræk, ved at dyrke en afgrøde i marken som er lovlig i forhold til reglerne, men som fremstår som ulovlig i SGAVs IT-systemer pga. tidligere fejlregistreringer.</p> <p>GLM 7 indeholder et delkrav, som betyder, at der maksimalt må dyrkes samme afgrøde på samme areal i tre på hinanden følgende år. Dog er der visse undtagelser, bl.a. hvis man dyrker majs med græsudlæg og tidlige kartofler med efterafgrøder.</p> <p>Vi ser eksempler på, at det i forbindelse med ansøgningsrunden 2025 opdages, at der ved en fejl har været registreret en forkert afgrødekode enten i 2023 eller 2024. Det gælder både i forhold til hovedreglen og i forhold til muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne.</p>	<p>SGAV noterer sig det anførte. SGAV må dog understrege, at det er den enkelte landbrugers ansvar at sikre korrekt indberetning af afgrødekode i fællesskemaet. SGAV har desuden udtrykkeligt anført i afsnittet om GLM 7 i konditionalitetsvejledningen, at det er vigtigt for, at SGAV klart kan se, at kravet overholdes, at landbruger indberetter den korrekte afgrøde i fællesskemaet. Desuden fremgår det af vejledningen, at korrekt indberetning er knyttet til selve opfyldelsen af kravet ifm. dyrkning af majs med græsudlæg og tidligt høstede spisekartofler. Hvis SGAV i satellitkontrollen finder uoverensstemmelse mellem den konstaterede og den indberettede afgrøde, vil landbruger modtage en arealanvendelseshøring fra SGAV.</p> <p>En mulighed for at ændre den anmeldte afgrødekode tilbage i tid vurderes derimod ikke at være hensigtsmæssig for udbetaling af etårige tilskudsordninger eller gennemførelse af effektiv kontrol af konditionalitetskrav. En ændring af en afgrødekode for tidligere år</p>

<p>Meldingen fra SGAV har været, at det ikke er muligt at ændre afgrødekoden bagud i tid, og at hvis en ansøger dyrker en afgrøde som er korrekt på marken, men forkert i Tast-selv, vil I først tage stilling til den konkrete sag, efter ansøgningsrunden, når konditionalitetssagen behandles. Ansøger har derfor ikke mulighed for at få klarhed over, om der fra ansøgers side foreligger tilstrækkeligt med dokumentation for, at afgrøden i marken opfylder reglerne og at SGAV dermed vil godkende, at GLM 7 er opfyldt, før lang tid efter at den konkrete afgrøde er etableret på marken.</p> <p>Dermed løber ansøgeren en helt urimelig stor økonomisk risiko. Landmanden risikerer ifølge valideringerne i Tast selv et konditionalitets-støttetræk på minimum 15 pct. af støtten, da en overtrædelse ifølge valideringerne vurderes som værende forsætlig. Hvis ansøgeren alternativt vælger at dyrke en anden afgrøde for at undgå valideringerne i tast-selv, kan dette i mange tilfælde give et stort økonomisk driftstab.</p> <p>Landbrug & Fødevarer anmoder derfor styrelsen om at ændre administrationspraksis på dette område, så ansøgerne ikke bliver stillet i denne situation. Dette kan gøres ved enten at give mulighed for, at ansøgerne løbende kan få ændret afgrødekoder bagud i tid, hvis de indsender dokumentation for, at afgrødekoden har været forkert. Eller også skal der åbnes op for, at ansøgerne kan få en bindende forhåndsvurdering af deres sag, og den foreliggende dokumentation, forud for indsendelse af årets støtteansøgning.</p>	<p>ansøgninger kan herunder have betydning for overholdelse af tilskudsbetingelser og mulighed for søgning af bio-ordninger. En ændring af afgrødekoder for tidligere års ansøgning kan derfor medføre genberegning af tidligere års udbetaling.</p> <p>SGAV noterer sig endvidere det anførte om bindende forhåndsgodkendelser, idet dette forslag dog ikke umiddelbart vurderes muligt at administrere inden for rammerne af ansøgningsrunden, også henset til de mange potentielle konsekvenser af ændringer tilbage i tid, som er beskrevet ovenfor.</p> <p>Med hensyn til forsætlige overtrædelser af konditionalitet er sanktionsniveauet på minimum 15 pct. forordningsfastsat, jf. artikel 85, stk. 6, andet afsnit, i forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021. SGAV vurderer i den enkelte sag konkret, hvorvidt det kan lægges til grund, at en overtrædelse af konditionalitet har været tilsigtet.</p>
<p><i>4 pct. ikke produktive arealer (GLM 10)</i></p> <p>Som bekendt mener Landbrug & Fødevarer, at 4 pct. kravet skal afskaffes i Danmark på linje med, at dette også er sket i de andre EU-lande.</p> <p>Så længe det politisk besluttet at bevare kravet i Danmark er følgende vigtigt i forhold til implementeringen af kravet:</p> <ul style="list-style-type: none">• Det er vigtigt at 1-års reglen i henhold til naturbeskyttelsesloven gælder, så det er muligt at tage et areal ind i produktion igen, når	<p>SGAV noterer sig det anførte, men bemærker, at det er besluttet af forligskredsen bag landbrugsaftalen, at GLM 10-kravet fastholdes uændret i 2026.</p> <p>Med hensyn til det anførte om den såkaldte 1 års-regel håndteres denne del af høringssvaret håndteres ifm. den parallelle høring over vejledninger om konditionalitet for 2026.</p>

<p>det ikke længere anvendes til GLM 10.</p> <p>Konditionalitetsvejledningerne er i løbet af 2025 blevet korrigeret på dette område, så det fremgår at 1-års reglen ikke gælder. Dette er efter Landbrug & Fødevarers opfattelse en fejlagtig fortolkning af en byretsdom og skal derfor korrigeres i vejledningsteksten.</p> <ul style="list-style-type: none">• Der skal gives mulighed for, at brakarealer kan slås i forbudsperioden, hvis der er risiko for krydsbestøvning til marker, hvor der produceres græsfrø. Se mere detaljerede argumenter for dette i Landbrug & Fødevarers tidligere høringssvar til konditionalitetsbekendtgørelsen.• Det skal gøres muligt at afgræsse GLM 10 arealer.	
<p>Kontrol (§ 22)</p> <p>Landbrug & Fødevarer vil her benytte lejligheden til at gøre opmærksom på, at der er behov for, at styrelsen ved fastlæggelse af konditionalitetsvejledningen genbesøger sin formulering i forhold til uvarslet udførelse af kontrol. Det er for det første for kategorisk beskrevet, at konditionalitetskontrollen er uvarslet. En gennemgang af både den svenske og finske kontrolvejledning viser, at disse to nabolande, som vi normalt sammenligner os med på en anden måde, har udnyttet muligheden for varslede kontrolbesøg inden for rammerne af EU-lovgivningen, idet de alene afviser brugen af varslede kontrolbesøg hvor formålet med kontrollen ellers ville forspildes.</p> <p>En øget udnyttelse af rammen til at benytte varslede kontrolbesøg, ville bevirke en helt anden form for kontroloplevelse for både kontrollør og den kontrollerede, der således forud for kontrolbesøget kan finde relevante papirer frem og sikre, at de rette personer er til stede ved kontrollen.</p> <p>Landbrug & Fødevarer efterlyser desuden generelt, at styrelsen i kommende vejledningsmateriale sætter øget fokus på den kontrolleredes rettigheder. F.eks. at den, der er part i en sag på ethvert tidspunkt af sagens behandling lade sig repræsentere eller bistå af andre, hvilket</p>	<p>Denne del af høringssvaret håndteres ifm. den parallelle høring over vejledningerne om konditionalitet for 2026.</p>

<p>følger af forvaltningslovens § 8, stk. 1, 1. pkt. Det er kun undtagelsesvist, at adgangen til at lade sig repræsentere eller bistå må vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser. Det følger af forvaltningslovens § 8, stk. 2. Undtagelsesbestemmelsen indebærer, at myndigheden i hvert enkelt tilfælde må foretage en konkret afvejning af på den ene side partens interesse i at få bistand og på den anden side de hensyn, der taler for at afskære partens adgang til at lade sig repræsentere eller bistå, som f.eks. at "øjemedet", dvs. formålet med kontrollen derved forspildes.</p> <p>Man skal fra myndighedens side kunne argumentere for, at der er tungtvejende årsager til at skride til f.eks. at gennemføre et kontrolbesøg straks imod en landmands udtrykte ønske om at have en bisidder til stede eller selv at være til stede.</p>	
<p>Sanktioner (§§ 23-24)</p> <p>Landbrug & Fødevarer foreslår, at man i §§ 23-24, stk. 1, ændrer ordlyden en smule, således, at begrebet "tillægges" i sætningen: "resultatet af en handling eller undladelse, som direkte kan tillægges tilskudsmottager" erstattes med begrebet "henføres til", eller at styrelsen på anden måde tydeliggør, at støttemottageren ikke er ansvarlig for tredjemands ansvarspådragende handlinger eller undladelse af handlinger, hvilket følger af EU-Domstolens afgørelse, C-396/12, Van der Ham. Sagen vedrørte en landbruger i Holland, der fik reduceret sin landbrugsstøtte, fordi en af ham antaget maskinstation havde spredt gødning på en ulovlig måde. Den hollandske landbruger fik medhold i, at et støttetæk overfor ham kun var muligt, hvis der var noget at bebrejde ham som forsætligt eller uagtsomt. Det vil sige, at han for at ifalde ansvar for en tredjemands ansvarspådragende handlinger ville skulle kunne bebrejdes, at han a) ikke har givet korrekte anvisninger, b) ikke har ført tilstrækkeligt tilsyn, eller c) ikke har givet rette instrukser.</p> <p>Dvs. at der i konditionalitetssager skal opereres med en såkaldt culpanorm, hvorefter der skal være noget at bebrejde landmanden, dvs.</p>	<p>SGAV finder ikke anledning til ændring, idet den omhandlede formulering afspejler artikel 84, stk. 1, og artikel 88, stk. 1, i forordning (EU) 2021/2116.</p>

<p>at der skal foreligge tilregnelse i form af forsæt eller uagtsomhed for at ifalde ansvar.</p> <p>Som nævnt indledningsvist i dette høringssvar finder Landbrug & Fødevarer ikke, at det foreslåede stk. 2, i §§ 23-24 kan opretholdes i bekendtgørelsesteksten, jf. EU-domstolens dom i sag C-239/17 (Fløjstrupgårdsagen), hvori det blev fastslået, at støttemodtageren skal sanktioneres i overtrædelsesåret og ikke i konstateringsåret.</p>	
<p>Satellitkontrol</p> <p>Landbrug & Fødevarer er bekymrede for udviklingen med satellitkontrol, der per automatik udløser forsætlige overtrædelser. Hvor kontrollen udføres via monitorering, er det væsentligt, at der stadig sker en konkret særskilt undersøgelse af, om den pågældende landmand har handlet uagtsomt/om der er noget at bebrejde landmanden i overensstemmelse med den culpa-norm, der skal iagttages på området for konditionalitet.</p> <p>I den forbindelse er det vigtigt at være opmærksom på, at der ikke nødvendigvis er parallelitet mellem overtrædelse af en støttebetingelse og et konditionalitetskrav.</p> <p>Det EU-retlige krav til sanktioner er, at de skal være effektive, virke afskrækkende og stå i rimeligt forhold til overtrædelsen. Ved monitoreringskontrol foreligger der automatisk en opfyldelse af det almindelige sanktioneringsprincip om "afskrækkende effekt".</p>	<p>Det bemærkes, at SGAV vurderer konkret i den enkelte sag, hvorvidt det kan lægges til grund, at en overtrædelse af konditionalitet har været tilsigtet. Dette gælder også, hvis styrelsen konstaterer en overtrædelse via monitorering. Det bemærkes herved, at en tilsigtet overtrædelse i henhold til praksis fra EU-domstolen omfatter tilfælde, hvor tilskudsmodtager tilstræber en tilstand af manglende overholdelse eller, uden at tilstræbe en sådan tilstand, accepterer den mulighed, at den kan opstå. Hvis det må lægges til grund, at dette er opfyldt i en konkret sag, skal SGAV anvende det forordningsfastsatte sanktionsminimum på 15 pct., jf. artikel 85, stk. 6, andet afsnit, i forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021.</p>
<p>Konditionalitet og sammenhæng til den kommende gødskningslov</p> <p>Landbrug & Fødevarer har i forbindelse med afgivelse af høringssvar til den nye gødskningslov indsat en række bemærkninger i forhold til samspillet med konditionalitet, som også er relevante at gentage i høringssvaret til konditionalitetsbekendtgørelsen.</p> <p><i>Ansvarsvurdering</i></p>	<p>SGAV tager bemærkningerne – herunder bemærkningerne mht. kontrolansvar – til efterretning. Det kan oplyses, at det vil være de almindelige ansvarsbetingelser under konditionalitet, der finder anvendelse ift. overtrædelser af regler i den kommende gødskningslov, ligesom det vil bero på, hvorvidt der er tale om implementering af de EU-regler, der er nævnt i bilag III til forordning (EU) 2115/2021, om regler i gødskningsloven er omfattet af konditionalitet. SGAV vil endvidere forholde sig til spørgsmålet om tilføjelse af en beskrivelse</p>

I lovbemærkningerne til forslag til gødskningsloven L 147, som fremsat den 31. januar 2019, indeholder væsentlige betragtninger vedrørende snitfladen til konditionalitet i den gældende lovgivning om EU's landbrugspolitik, som det er vigtigt fortsætter i relation til den nye gødskningslov. I den gældende gødskningslovs bemærkninger fremgår det, at det er en forudsætning for ansvar i forhold til krydsoverensstemmelse (nu konditionalitet), at der er noget at bebrejde landmanden, dvs. at det er landmandens handling eller undladelse, der er årsag til overtrædelsen (fremfor om efterafgrøderne er etableret i tilstrækkeligt omfang).

Vi ønsker en tilsvarende behandling i det nye forslag til gødskningslov, og at princippet slås fast generelt i forhold til konditionalitet.

Forudsætningen for ansvar for overtrædelse af konditionalitetsreglerne er, at landbrugers egen handling eller undladelse skal være årsag til misligholdelsen, jf. artikel 84, stk. 1 i forordning (EU) 2021/2116, hvorefter en administrativ sanktion under konditionalitetssystemet kun pålægges en støttemodtager, hvis "den manglende overholdelse er *resultatet af* en handling eller udeladelse, som *direkte* kan tillægges den pågældende støttemodtager" (fremhævet her).

Det har for eksempel betydning i forhold til udsåning og etablering af efterafgrøder, hvor der må lægges vægt på, om en manglende fremspiring skyldes en handling eller undladelse, der kan tilskrives støttemodtageren, dvs. om støttemodtageren har handlet i overensstemmelse med de krav, som kan stilles til en dygtig, professionel landbrugsproduktion.

Undgå overimplementering

I forhold til fastlæggelse af konditionalitetskrav under EU's landbrugspolitik er det væsentligt, at princippet for fastlæggelsen af disse krav også fortsat er, at det alene er minimumskravet til implementering af de specifikke direktivbestemmelser, der er omfattet af konditionalitet ifølge CAP-plan forordningen (forordning 2021/2115), så

mht. konditionalitet i forslaget til en ny gødskningslov ifm. høringen over udkastet til lovforslaget.

<p>overimplementering af CAP-plan forordningen undgås. Derfor skal det sikres, at der er en præcis skelnen mellem implementering af hhv. vandrammedirektivet, nitratudirektivet m.v. i gødskningsloven, og at princippet omkring undgåelse af overimplementering af konditionalitetskrav anvendes ved fastlæggelsen af snitfladen mellem krav der er omfattet af konditionalitet og krav som ikke er omfattet af konditionalitet.</p> <p><i>Konditionalitetskontrol</i></p> <p>Det fremgår af lovforslaget til den nye gødskningslov, at en række regler på miljøområdet skifter ressortmyndighed. Det er i relation til kontrollen af konditionalitet væsentligt, at det fortsat er kommunerne m.v. der kontrollerer for så vidt, angår den nationale lovgivning, da det ellers indirekte vil øge konditionalitetskontrollen. Hvis kontrollen af national lovgivning omfattet af konditionalitet hjemtages til SGAV, vil såkaldte anden-kontroller også blive omfattet af konditionalitet. Dette vil øge kontrol- og sagsbehandlingsomkostningerne, samt landmændenes omkostninger unødigt.</p>	
<p>Social konditionalitet</p> <p>I forlængelse af ovenfor nævnte kommentarer angående ansvar for tredjemands handlinger eller undladelser, er det særligt på området vedr. social konditionalitet væsentligt i en vejledningstekst at forholde sig til kædeansvar, og at der er forskel på, om der er tale om en underleverandør eller en vikar, som er hyret ind til at løse en opgave.</p> <p>Landbrug & Fødevarer finder i øvrigt, at den foreslåede formulering i § 25, stk. 2: "eller hvis dette tidspunkt ikke kan fastslås, tidspunktet for konstateringen af den manglende overholdelse" på området for social konditionalitet – udover at være udfordrende i forhold til Fløjstrupgaardsagen - er særlig uforståelig i forhold til tidligere udmeldinger, for SGAV gjorde i 2024 i forbindelse med en præhøring angående social konditionalitet opmærksom på, at sanktionering under social konditionalitet alene retter sig mod landbrugsstøtte i det</p>	<p>SGAV noterer sig L&F's bemærkning vedr. behov for uddybning ift. kædeansvar, men vurderer, at det for nuværende næppe er muligt at beskrive forholdet nærmere, end det fremgår af navnlig afsnit 4.1 og 4.3 i vejledningen om social konditionalitet fra december 2024. Der vil således kunne pålægges sanktioner under social konditionalitet, når der er truffet en eksigibel afgørelse om, at en tilskudsmodtager, der er omfattet af social konditionalitet, har overtrådt de omfattede regler i sektorlovgivningen, og der samtidig foreligger minimum uagtsomhed som nærmere beskrevet i de nævnte vejledningsafsnit.</p> <p>Med hensyn til bemærkningen vedr. bekendtgørelsesudkastets § 25, stk. 2, skal SGAV henvise til det opfølgningen ovenfor vedr. Landbrug & Fødevarers bemærkninger under overskriften "Tilsagnshaver sidestilles med tilskudsmodtager (§ 23 stk. 2 og § 24, stk. 2)"</p>

kalenderår, hvor den manglende overholdelse fandt sted. Det er således ikke hensigten at udelukke støttemodtagere fra at modtage landbrugsstøtte i efterfølgende kalenderår.	
--	--